

Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg
Christiansborg
1240 København K

Den 26. august 2021

Hermed følger endelig besvarelse fra ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri af spørgsmål nr. 1482 (Alm. del) fra Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg. Spørgsmålet er stillet den 15. juni 2021 efter ønske fra Peter Seier Christensen (NB).

Spørgsmål nr. 1482

”Seks danske dambrug er ramt af fiskevirsussen IHN. Vil ministeren adressere følgende spørgsmål derom: 1) Fødevarestyrelsen har lagt dem under offentligt tilsyn, der bl.a. indebærer, at de ikke må flytte deres fisk uden tilladelse fra styrelsen. Hvad forestiller ministeren sig, dambrugerne skal stille op med deres fisk? 2) Fødevarestyrelsen har oplyst de ramte dambrug, at styrelsen udelukkende betaler for laboratorieprøver, og at de ikke har ret til kompensation. Andre landbrugserhverv, hvis dyr er blevet ramt af sygdomskrise, har fået hjælp, f.eks. ved fugleinfluenza eller mund- og klovsyge. Hvorfor vil ministeren ikke hjælpe dambrugere, hvis fisk er ramt af IHN. 3) Fødevarestyrelsen har lagt dambrugene under offentligt tilsyn, hvormed de ikke må flytte deres fisk, udstyr m.v. uden tilladelse. Hvornår kan dambrugerne forvente, at det offentlige tilsyn ophører?”

Svar

Jeg har forelagt spørgsmålet for Fødevarestyrelsen, som oplyser:

”Vedrørende spørgsmål 1 (”Fødevarestyrelsen har lagt dem under offentligt tilsyn, der bl.a. indebærer, at de ikke må flytte deres fisk uden tilladelse fra styrelsen. Hvad forestiller ministeren sig, dambrugerne skal stille op med deres fisk?”):

Fiskesygdommen IHN (infektøs hæmatopoietisk nekrose) er en anmeldeligt husdyrsygdom, som bekæmpes efter bestemmelserne i den europæiske dyresundhedsforordning (Europaparlamentets og Rådets Forordning (EU) 2020/689) og § 30 i lov om hold af dyr.

For at Danmark kan opretholde status som værende fri for IHN, er det en forudsætning, at bestemmelserne i den europæiske dyresundhedsforordning følges. Det indebærer, at Fødevarestyrelsen ved mistanke om smitte skal sætte besætninger under offentligt tilsyn, og at der ved påvisning af smitte skal oprettes en restriktionszone omkring den smittede besætning. Restriktionszonen skal som udgangspunkt dække hele besætningens afvandingsområde. Dette sker for at sikre, at smitte ikke kan spredes videre til andre akvakulturvirksomheder.

Det er i udgangspunktet akvakulturvirksomheden selv, eventuelt sammen med brancheorganisationerne, der skal håndtere flytning, slagtning, aflivning eller destruktion af fisk fra IHN-smittede dambrug. Det er ligeledes virksomhederne selv, der skal afgøre, hvordan fiskene bedst håndteres, herunder om fiskene kan afsættes til virksomheder, som må modtage fisk fra IHN-smittede dambrug.

Fisk, som udviser symptomer, må ud fra dyrevelfærdshensyn ikke transporteres. Fødevarestyrelsen kan give tilladelse til, at akvakulturvirksomheder, som er underlagt restriktioner på grund af mistanke om smitte, eller som er omfattet af en restriktionszone, kan fraføre fisk uden symptomer til slagtning på en godkendt sygdomsbekæmpelsesvirksomhed eller til andre IHN-inficerede akvakulturvirksomheder. Dette er betinget af, at flytningen kan ske uden smittefare.

Dansk Akvakultur arbejder på at skabe afsætningsmuligheder til egnede slagterier og virksomheder. Fødevarestyrelsen bistår med dette arbejde. Fødevarestyrelsen er endvidere løbende i dialog med branchen om at etablere muligheder for afsætning af fisk fra IHN-ramte akvakulturvirksomheder og kan udstede de tilladelser, som kan blive nødvendige. Fødevarestyrelsen har den 8. juli 2021 godkendt opskæringsvirksomheden Danforel som sygdomsbekæmpelsesvirksomhed for akvatiske fødevarer. Fødevarestyrelsen bistår med tilladelser og vejledning i forbindelse med eventuel flytning og transport af fisk fra smittede besætninger, når der foreligger en konkret ansøgning fra en akvakulturvirksomhed.

Fødevarestyrelsen har med baggrund i situationen omkring IHN endvidere taget initiativ til et nyetableret samarbejdsforum for alle relevante interessentorganisationer. Der afholdes løbende møder med deltagelse af Dansk Akvakultur, Danske Ørredsøer, Danmarks Sportsfiskerforbund og DTU Aqua. Herudover er Fødevarestyrelsen ved behov i dialog med erhvervet, producenter og andre interessenter om IHN.

Vedrørende spørgsmål 2 ("Fødevarestyrelsen har oplyst de ramte dambrug, at styrelsen udelukkende betaler for laboratorieprøver, og at de ikke har ret til kompensation. Andre landbrugserhverv, hvis dyr er blevet ramt af sygdomskrise, har fået hjælp, f.eks. ved fugleinfluenza eller mund- og klousyge. Hvorfor vil ministeren ikke hjælpe dambrugere, hvis fisk er ramt af IHN?"):

Det fremgår af § 56 i lov om hold af dyr, at der udløses erstatning fra staten, hvis myndighederne påbyder aflivning, fjernelse eller slagtning af dyr. Det fremgår endvidere af bemærkningerne til § 30 i lov om hold af dyr, at udbrud af sygdomme, som er omfattet af liste 4 i bekendtgørelse nr. 1171 af 17. juli 2020 om lister over smitsomme sygdomme til lov om hold af dyr og anmeldeligt af sygdomme (listebekendtgørelsen), herunder IHN, normalt ikke fører til påbud om aflivning fra Fødevarestyrelsen med deraf følgende kompensation for dyrenes værdi m.v. Sygdommen IHN er opført på liste 4 i listebekendtgørelsen, fordi den har produktionsøkonomisk betydning for de berørte akvakulturvirksomheder. Sygdommen har imidlertid ikke væsentlig samfundsøkonomisk eller folkesundhedsmæssig betydning, idet sygdommen ikke smitter til mennesker.

På den baggrund er der fra myndighedernes side en langvarig praksis for ikke at påbyde aflivning af dyr med henblik på at udrydde liste 4-sygdomme. Denne praksis fastholder Fødevarestyrelsen i situationen med udbrud af IHN, og der udbetales derfor ikke kompensation fra staten til de berørte dambrugere.

En beslutning om at gøre en undtagelse og aflive i dette tilfælde kunne danne præcedens for udbetaling af erstatning for andre liste 4 sygdomme som f.eks. Infektøs bovin rhinotracheitis (IBR) og Bovin virus diarré (BVD) hos kvæg, Porcin reproduktions- og respirationssygdom (PRRS) hos svin eller Hønsetyfus hos fjerkræ. De økonomiske konsekvenser af at fravige ovennævnte praksis ville kunne blive meget store.

I andre brancher har man etableret forsikringer eller andre ordninger for at imødegå den økonomiske risiko, der er i forbindelse med udbrud af liste 4-sygdomme. Det har man f.eks. gjort i kvægbranchen. Det er Fødevarestyrelsens forståelse, at akvakulturbranchen arbejder på at etablere en forsikring eller anden ordning, der kan yde dækning for tab i tilfælde af sygdomsudbrud.

Det bemærkes, at infektioner som fugleinfluenza og mund- og klovesyge er opført på liste 3 i listebekendtgørelsen, som vedrører sygdomme, som har samfundsøkonomisk eller folkesundhedsmæssig betydning. Sådanne sygdomme bekæmpes efter § 30 i lov om hold af dyr, og det sker blandt andet gennem påbud om aflivning med heraf følgende erstatning efter § 56 i lov om hold af dyr.

Vedrørende spørgsmål 3 (*"Fødevarestyrelsen har lagt dambrugene under offentligt tilsyn, hvormed de ikke må flytte deres fisk, udstyr m.v. uden tilladelse. Hvornår kan dambrugerne forvente, at det offentlige tilsyn ophører?"*):

Skulle undersøgelser på et dambrug, hvor der er mistanke om, at fisk er smittet med IHN, vise, at dambruget ikke er eller kan være smittet, vil det offentlige tilsyn blive ophævet. Det er dog en forudsætning, at dambruget ikke har tæt vandkontakt til en anden akvakulturvirksomhed, hvor der er fisk, som er smittet eller mistænkt smittet med IHN. Konkret vil Fødevarestyrelsen træffe afgørelse herom, når fiskene i dambruget er frikendt for mistanke enten ved analyse af prøver fra dambruget eller ved en nærmere smitteudredning.

Fødevarestyrelsen har den 12. august 2021 vurderet, at ved oprettelse af restriktionszoner kan en akvakulturvirksomhed undtages fra zonen, hvis virksomheden ligger i et lukket system. Det betyder, at virksomheden hverken har til- eller fraløb i forbindelse med afvandingsområdet til mistænkte eller smittede akvakulturvirksomheder. Akvakulturvirksomheder, som allerede er omfattet af en restriktionszone, og som ligger i et lukket system, kan ansøge Fødevarestyrelsen om undtagelse fra restriktionszonen. Fødevarestyrelsen vil foretage en konkret veterinærfaglig vurdering af den enkelte sag."

Rasmus Prehn

/

Paolo Drostby